

УДК 655.3.066.12

ЕКОНОМІЧНЕ ОБҐРУНТУВАННЯ ВАРІАНТІВ ТЕХНІЧНОГО ПІДГОТОВЛЕННЯ ВИРОБНИЦТВА ГАЗЕТНОЇ ПРОДУКЦІЇ

П. П. Лазановський, В. П. Батин

*Українська академія друкарства,
вул. Під Голоском, 19, Львів, 79020, Україна*

Акцентовано на сучасних особливостях техніко-технологічного та організаційного процесів підготовки й виробництва газетної продукції. Відзначено, що, незважаючи на певну усталену на сьогодні практику виготовлення газетної продукції, практично завжди необхідно враховувати як відносно невеликі, так і часом значні відмінності у параметрах кожного з її номерів і особливо з огляду на їх економічність.

Наголошено на актуальності розроблення варіантів технічного підготовки виробництва поліграфічної продукції відповідно до сучасних багатоаспектних пропозицій ринку щодо вибору підприємствами техніки й технології, а також організаційних можливостей їх реалізації. Розглянуто техніко-технологічні та організаційні особливості процесу видання газетної продукції в нинішніх кризових умовах функціонування видавничо-поліграфічних структур. Підкреслена доцільність застосування саме багатоваріантного підходу під час розроблення проектів технічного підготовки виробництва газетної продукції з метою можливості вибору найбільш економічно виправданого рішення для нього. Відзначено, що кінцеве технічне підготовка виробництва газетної продукції має бути орієнтоване на забезпечення його високої економічної ефективності, а тому всі його техніко-технологічні заходи а priori вважатимуться раціональними лише за дотримання такої умови. Виконано економічне обґрунтування трьох варіантів технічного підготовки процесу видання газети з вибором оптимального. Доведено, що рівень ефективності того чи іншого варіанту технічного підготовки виробництва газетної продукції має досягатися через мінімізацію витрат на всіх його етапах. Запропоновано варіанти можливого ринкового співвідношення витрат і прибутку (рентабельності) під час формування цін на газетну продукцію та виконано їх графічну інтерпретацію. Підкреслено, що техніко-технологічна раціональність та економічна доцільність виробництва будь-якого виду продукції залежить від економічних, маркетингових та інших управлінських заходів. Визначено перспективи досліджень з усієї науково-практичної тематики.

Ключові слова: газетна продукція, технічне підготовка виробництва продукції, техніко-технологічне рішення, витрати, економічна ефективність.

Постановка проблеми. Основні вимоги до газетної продукції регламентуються Галузевим стандартом України [1]. Підготовка та вихід газети «у світ» має чимало

своїх особливостей, які спонукають їх редакції до таких організаційно-управлінських дій, які мали б забезпечувати найбільш раціональний вибір технології та техніку їх створення (розроблення оригінал-макету) та відтворення (друкування та виконання всіх післядрукарських операцій). Увесь цей комплекс робіт охоплює технічне підготування виробництва газети. Особливості газети найперше полягають у тому, що вона є часописом з певною постійною назвою, загальноінформаційного чи спеціалізованого змісту, з майже незмінною кількістю сторінок, форматом, накладом тощо. Усе відображається на організацію процесу її технічного підготування до виробництва. Навіть попри те, що сьогодні практика видання газет є досить досконалою, для кожної назви, кожного номера газети необхідно враховувати як відносно незначні, так і особливо масштабні їх відмінності один від одного. Тому вихід на оптимальні техніко-економічні показники видання газети і є головним завданням її технічного підготування до виробництва, яке фахівці розглядають як поточну проблему, яку необхідно вирішувати (щоразу заново) стосовно кожного нового номера.

У цій статті розглянемо технічне підготування виробництва за декількома варіантами і здійснимо її економічне обґрунтування.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Питання технічного підготування виробництва різних видів поліграфічної продукції завжди мало чималий науковий інтерес. Серед останніх досліджень з усієї наукової тематики треба насамперед відзначити роботи таких зарубіжних і вітчизняних учених у галузі видавничо-поліграфічної діяльності, як Аніщенко Ю., Гавенко С., Гасов В., Горбачев А., Гузела О., Зарецький В., Кузнецов Ю, Марголін Е., Мартинюк В., Носов В., Пашуля П., Предко Л., Сенківський В., Сельменська З., Швайка Л., Шовгенюк М. та інші. Однак питання економічної доцільності та ефективності технічного підготування виробництва як певних видів поліграфічної продукції, так і окремих його стадій майже не розглядаються, що, по суті, й спричинило появу цієї статті.

Мета статті — надати економічну оцінку варіантам технічного підготування процесу видання газети за результатами розрахунку основних техніко-економічних показників.

Виклад основного матеріалу дослідження. Для викладу основного матеріалу статті ми обрали певні довільні характеристики (обрані умовно, але з максимальною відповідальністю газети, які можуть видавати за такими характеристиками в реальній дійсності). Отже, за основні характеристики газети прийнято:

- газета відомчого характеру;
- періодичність виходів у тиждень: 1 номер;
- разовий тираж: 15 тис. примірників;
- інші часткові технологічні показники газети наведені в таблиці 1.

За варіанти технічного підготування процесу видання газети прийняті такі:

- отримання оригінал-макета газети здійснюється в редакції, а друкарсько-обробні процеси виконуються на поліграфічному підприємстві. Процес друкування здійснюється на аркушевій машині, а після друкарські роботи — на операційному обладнанні відповідно до маршрутно-технологічної карти;

- отримання оригінал-макета газети здійснюється в редакції, а друкарсько-обробні процеси виконуються на поліграфічному підприємстві. Процес друкування здійснюється на рулонній ротаційній машині, що дає змогу отримати готову газету відразу після друкування, тобто вилучити з маршрутно-технологічної карти фактично усі післядрукарські операції процесу технічного підготовлення її виробництва;
- отримання оригінал-макета газети здійснюється в редакції. Для виконання друкарсько-обробних процесів пропонується створити окрему дільницю у редакції з оснащенням її усім необхідним обладнанням, яке має придбати відомча організація, що є засновницею газети. Друкування газети пропонується з використанням різкографа відповідного формату.

Газета видаватиметься у форматі А3, який можна вважати для відомчих газет найбільш технологічно та економічно вигідними з точки зору наповнення їх інформацією та зручності у користуванні. Обсяг газети обрано з точки зору достатності та необхідності наповнення її інформацією для читача (це — 8 сторінок, формат полоси газети — 14×21 кв.кв.). Для естетичного сприйняття газета друкуватиметься в чотири фарби (перша, четверта, п'ята, восьма сторінки). Решта сторінок газети будуть чорно-білими. Варіант оформлення газети II (набір тексту проводитиметься в 3 та 5 колонок (шпальт)). У номері газети передбачаються ілюстрації, титульні елементи і сам текст (крім віршованого). Розподіл сторінок газети за різними видами інформації подані у таблиці 1.

Таблиця 1

**Розподіл сторінок номера газети за різними видами інформації
(середньостатистичний)**

Кількість сторінок	Ілюстрації	Трьох-колонковий текст	П'яти-колонковий текст	Титульні елементи	Всього сторінок
	$1+0,4+0,35+0,2+0,8=2,75$	2,2	$0,75+0,6+0,65+0,8=2,8$	0,25	8,0

Відповідно до окресленої в статті мети надалі вирішувалися такі задачі:

- розраховані об'ємно-тиражні показники газети [2];
- визначена трудомісткість усіх технологічних операцій для технологічних маршрутів трьох варіантів технічного підготовлення процесу видання газети [2];
- розраховані вартісна оцінка витрат та вартісна оцінка результатів для трьох варіантів технічного підготовлення процесу видання газети з використанням методик, викладених у [3];
- розраховані основні техніко-економічні показники трьох варіантів технічного підготовлення процесу видання газети;
- зроблені висновки щодо економічної доцільності використання варіантів технічного підготовлення видання газети.

Під час вирішення задач використані середньостатистичні дані реально діючих поліграфічних підприємств (ціни на матеріали, розцінки на роботу, норми часу, норми амортизаційних відрахувань, відсоткові співвідношення у витратах між окремими їх статтями та ін.).

Таблиця 2

Зведена таблиця витрат операційної діяльності за варіантами технічного підготовки видання газети (тис. грн)

Статті витрат	I варіант (редакція газети + друкарсько-обробні процеси з викорис- танням аркушевої друкарської машини)	II варіант (редакція газети + друкарсько-обробні процеси на ново- створеній дільниці)	III варіант (редакція газети + друкарсько- обробні процеси рулонної дру- карської машини)
1. Матеріальні витрати	807,43	1688,2	904,72
2. Витрати на оплату праці	1226,26	1076,64	930,7
3. Відрахування на соціальні заходи	269,77	236,86	204,75
4. Загальновиробничі витрати	745,55	360,91	645,19
5. Адміністративні витрати	512,69	302,81	264,73
6. Витрати на збут	471,29	282,17	264,2
7. Інші операційні витрати	324,28	200,29	195,09
Прибуток сторонніх підприємств (фірм)	557,13	-	452,78
Всього витрат	4914,4	4147,91	3833,99

Таблиця 3

Техніко-енормічні показники варіантів технічного підготовки видання газети

Показники	Одиниці виміру	I варіант (редакція газети + друкарсько-об- робні процеси з використанням аркушевої друкар- ської машини)	II варіант (редакція газети + дру- карсько-обробні процеси на новоствореній дільниці)	III варіант (редакція газети + дру- карсько-обробні процеси рулон- ної друкарської машини)
1	2	3	4	5
1. Кількість виходів у рік	1 вихід	51	51	51

Продовження табл. 3

1	2	3	4	5
2. Формат газети	-	A3	A3	A3
3. Разовий тираж	1 примір.	15000	15000	15000
4. Обсяг	ф. др. арк сторінок	2,0 8,0	2,0 8,0	2,0 8,0
5. Фарбовість: - 1;4;5;8 сторінка - 2;3;6;7 сторінка	1 фарба	4,0 1,0	4,0 1,0	4,0 1,0
6. Операційні витрати	тис. грн	4914,4	4147,91	3833,99
7. Річний обсяг випуску газет	тис. примір.	765,0	765,0	765,0
8. Витрати на 1 тис. примірників	тис. грн	6424,1	5422,1	5011,8

Коментуючи значення показників табл. 3 можемо зауважити, що за умови незмінності основних технологічних характеристик газети собівартість її виготовлення є найменшою в третьому варіанті процесу її технологічного підготовлення, тобто, коли після отримання оригінал-макета в редакції решта технологічних операцій виконуватимуться на іншій фірмі з використанням рулонної ротативної машини. Організація власної дільниці для виконання друкарсько-обробних процесів дає дещо більші витрати на виготовлення 1 тис. примірників газети, порівняно з двома іншими варіантами, але це не означає, що цю пропозицію треба відкидати. Річ у тому, що можна йти шляхом добору устаткування для такої дільниці з іншими технологічними параметрами, відмінною ціною та ін. доти, доки не буде віднайдено економічний варіант технологічного підготовлення процесу видання газети на власній виробничій базі.

Інші економічні показники для варіантів технологічного підготовлення процесу видання запроектованої газети відомчого змісту (ціна 1 тис. прим., річний економічний ефект), безпосередньо пов'язані з величиною операційних витрат (собівартості). Також для їх величини матиме значення відсоток проекрованої рентабельності редакцією газети (рис.).

Отже, резюмуючи усе вищесказане, зазначимо, що технологічне підготовлення виробництва будь-якого виду продукції, зокрема й поліграфічної, має ґрунтуватися на передбаченні в ньому низки проектованих варіантів, серед яких необхідно обирати раціональний з урахуванням організаційних та економічних переваг.

Висновки. До основних підсумків цього дослідження, на нашу думку, належать:

- технічне підготовлення виробництва продукції є об'єктивним процесом, у процесі якого вирішується завдання технічного, технологічного, організаційного, економічного, маркетингового змісту;

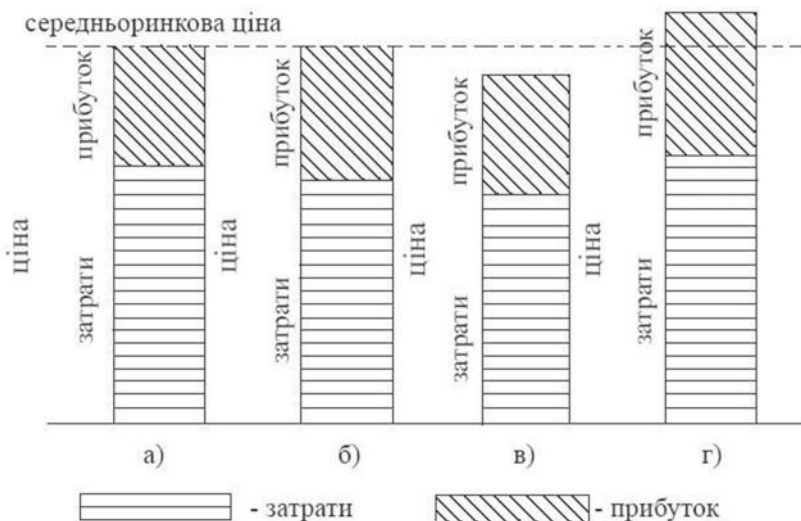

Рис. Основні можливі співвідношення затрат і прибутку в ціні газети для забезпечення її ефективності при різних варіантах технологічного підготовлення: затрати й прибуток при середньоринковій ціні газети (а); затрати знижуються, прибуток зростає при незмінній середньоринковій ціні газети (б); затрати знижуються, прибуток незмінний при зменшенні середньоринкової ціни газети (в); затрати зростають, прибуток зростає при збільшенні середньоринкової ціни газети (г)

- технічне підготовлення виробництва поліграфічної продукції характеризується багатоопераційністю його технологічних процесів, виконання яких нерідко є можливим не на одному підприємстві, а на декількох, що організаційно ускладнює його (як описано в цій публікації);
- досягти високої ефективності технічного підготовлення виробництва поліграфічної продукції (як і будь-якої іншої) можливо лише на основі варіантного підходу під час його проектування;
- кінцевою метою технічного підготовлення виробництва поліграфічної продукції мають бути високі економічні результати його практичної реалізації.

Окреслені питання технічного підготовлення на прикладі процесу видання газети не є вичерпними — перспектива їх дослідження в обґрунтуванні раціональності та ефективності інших варіантів виготовлення газет з урахуванням особливостей окремих стадій виробництва, організації його процесів та вимог сучасного ринку.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Галузевий стандарт України (ГСТУ 29.3-2000). Газети. Поліграфічне виконання. Загальні технічні вимоги. Київ: Держкомінформ України, 2000. 6 с.
2. Предко Л. С. Проектування додрукарських процесів: навч. посіб. Львів: Українська академія друкарства, 2009. 352 с.

3. Методика визначення економічної ефективності витрат на наукові дослідження і розробки та їх впровадження у виробництво: Наказ №218/446 від 25 вересня 2001 року Міністерства економіки та з питань європейської інтеграції, Міністерства фінансів України. 20 с.
4. Галеева М. Г. Некоторые вопросы технического оформления газеты. Вісник Київ. ун-ту журналістики. 1970. Вип. 12. С. 49–54.
5. Иванов В. Ф. Техніка оформлення газети: Курс лекцій: навч. посіб. Київ: Знання, 2000. 222 с.
6. Прокопенко І. В., Гутянська О. В. Техніка газетної справи: Практикум. Київ: Вища школа, 1989. 158 с.

REFERENCES

1. Haluzevyi standart Ukrainy (HSTU 29.3-2000). Hazety. Polihrafichne vykonannya. Zahalni tekhnichni vymohy. (2000). Kyiv: Derzhkominform Ukrainy (in Ukrainian).
2. Predko, L. S. (2009). Proektuvannya dodrukarskykh protsesiv. Lviv: Ukrainaska akademiia drukarstva (in Ukrainian).
3. Metodyka vyznachennia ekonomichnoi efektyvnosti vytrat na naukovi doslidzhennia i rozrobky ta yikh vprovadzhenia u vyrobnytstvo: Nakaz №218/446 vid 25 veresnia 2001 roku Ministerstva ekonomiky ta z pytan yevropeiskoi intehratsii, Ministerstva finansiv Ukrainy (in Ukrainian).
4. Galeeva, M. G. (1970). Nekotorye voprosy tekhnicheskogo oformleniia gazety: Visnyk Kyiv. un-tu zhurnalistyky, 12, 49–54 (in Russian).
5. Ivanov, V. F. (2000). Tekhnika oformlennia hazety: Kurs lektsii. Kyiv: Znannia (in Ukrainian).
6. Prokopenko, I. V., & Hutianska, O. V. (1989). Tekhnika hazetnoi spravy: Praktykum. Kyiv: Vyshcha shkola (in Ukrainian).

doi: 10.32403/1998-6912-2018-2-57-141-148

ECONOMIC JUSTIFICATION OF OPTIONS FOR TECHNICAL PREPARATION OF NEWSPAPER PRODUCTION

P. P. Lazanovskiy, V. P. Batun

*Ukrainian Academy of Printing,
19, Pid Holoskom St., Lviv, 79020, Ukraine
lazanovskiy@ukr.net*

The article focuses on the modern features of the technical and technological processes of the preparation and production of newspaper products. It is noted that, in spite of certain established practice of newspaper production, it is almost always necessary to consider both relatively small and sometimes significant differences in the parameters of each of its numbers and, especially, taking into account their cost effectiveness.

It is emphasized on the urgency of developing the technical preparation of production of printing products in accordance with modern multidimensional market proposals

regarding the choice of technical and technological enterprises, as well as organizational possibilities for their implementation. Techno-technological and organizational peculiarities of the newspaper production process in the current crisis conditions of the functioning of publishing and printing structures are considered. The feasibility of applying a multivariate approach in developing projects for the technical preparation of production of newspaper products is emphasized in order to choose the most economically correct solution for it. It is noted that the final technical preparation of the production of newspaper products should be aimed at ensuring its high economic efficiency, and therefore all its technical and technological measures a priori considered rational only if such a condition. The economic justification of three variants of the technical preparation of the newspaper publishing process with the choice of the optimal one is fulfilled. The variants of possible market ratio of expenses and profit (profitability) are suggested at forming of prices for newspaper products and their graphic interpretation is presented. It is proved that the level of efficiency of one or another variant of the technical preparation of production of newspaper products should be achieved by minimizing costs at all its stages. It is emphasized that technical and technological rationality and economic feasibility of production of any kind of products depends on economic, marketing and other management measures. The prospects of research on all scientific and practical subjects are determined.

Keywords: *newspaper products, technical preparation of production, technical and technological decision, costs, economic efficiency.*

Стаття надійшла до редакції 12.06.2018.

Received 12.06.2018.